

Εκκλησία της Κρήτης προς ραγιάδες επαναστάτες: «Χριστιανοί! Ρίψατε τα όπλα!»

Από τα πρώιμα κιόλας χρόνια της Τουρκοκρατίας, στην Κρήτη αρχίζει η οργανωμένη αντίσταση κατά του κατακτητή, τότε με τη βοήθεια των Βενετών στα Χανιά το 1692 και τότε με την ενθάρρυνση των Ρώσων, στην επανάσταση του Δασκαλογιάννη το 1770. Και οι δύο όμως εξεγέρσεις καταλήγουν σε αποτυχία, με μεγαλύτερες καταπιεστικές συνέπειες για τους υπόδουλους. Αξίζει να σημειωθεί εδώ, η χαρακτηριστική αγριότητα των γενιτσάρων, αυτοκρατορικών και ντόπιων, που είναι μοναδική ίσως στον ελληνικό χώρο.

Η ελληνική επανάσταση του 1821 εξαπλώνεται αμέσως και στην Κρήτη, παρά τη στρατιωτική υπεροχή του τουρκικού στοιχείου, την παντελή έλλειψη όπλων και εφοδίων και την άγρυπνη επιτήρηση των τουρκικών αρχών. Οι αγώνες της Κρήτης, που κινούνται στο ίδιο ιστορικό πλαίσιο με το ξεσκήωμα της άλλης Ελλάδας, διαρκούν 10 σχεδόν χρόνια και περνούν από φάσεις επιτυχίας, αλλά και οδυνηρών συνεπειών. Οι επαναστατικές εξεγέρσεις αρχίζουν από τα Σφακιά. Στις αρχές Ιουνίου του 1821, αρχίζει επίσημα πια ο κρητικός αγώνας. Η πρώτη φάση των αγώνων διαρκεί ως το 1824, όταν οι Τούρκοι καλούν σε βοήθεια μεγάλες αιγυπτιακές δυνάμεις, που κατορθώνουν, σε φονικές μάχες, να καταπνίξουν τα επαναστατικά κινήματα, χαράσσοντας παράλληλα με τη φιλοπόλεμη τακτική τους φιλόδοξους μελλοντικούς στόχους.

Το ίδιο χρονικό διάστημα που μαινόταν η επανάσταση στην Κρήτη, οι εκεί ιεράρχες, σε απόλυτη σύμπνοια με την αντεθνική δράση του Πατριαρχείου, γύριζαν στα χωριά, και προσπαθούσαν να κάμψουν το ηθικό του πληθυσμού, λέγοντας πως οι επαναστάτες είναι αφορισμένοι, και πως πρέπει να παρατήσουν τα όπλα -τονίζοντας παράλληλα και την υπεροχή των εχθρών- και να ζητήσουν συγχώρεση από την «κραταιάν, ένδοξη και φιλόανθρωπον βασιλείαν».

Προς το τέλος του 1823 ο μητροπολίτης Κρήτης, Καλλίνικος Γ΄ ο εξ Αγκιάλου, διαμήνυε στο ποίμνιό του:

Χριστιανοί, τέκνα εν Κυρίω!

Γνωστόν ἔστω υμῖν ὅτι ὁ ενδοξώτερος αρχιστράτηγος Χασάν Πασάς ἀπὸ φιλανθρωπῖαν κινηθεὶς ἀπεφυλάκισε πολλοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον. Εὐρισκόμενος ἐγὼ τῶρα ὑπὸ τὴν εὐνοϊκὴν προστασίαν του, ὡς περὶ τούτου θέλει σὰς πληροφορήσει καὶ ὁ διάκονός μου, δὲν δύναμαι ἀπὸ εὐγνωμοσύνην νὰ κρύψω τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν δικαιοσύνην του. Ἐρχομαι ὁμῶς νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, χριστιανοί, νὰ ἔλθετε πλέον εἰς συναίσθησιν καὶ νὰ γνωρίσατε με ποῖαν ἰσχυρὰν δύναμιν τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου ἔχετε νὰ κάμετε.

Ὅθεν σὰς συμβουλεύω νὰ ρίψητε τὰ ὅπλα καὶ νὰ προσπέσητε εἰς τοιοῦτον φιλάνθρωπον αρχιστράτηγον, τὸν ὁποῖον ἐπίτηδες ὁ ενδοξώτατος Μεχμέτ Αλῆς ἔστειλεν τοιοῦτον, διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ τὸν τόπον μας...

Οὕτω πράξῃτε χριστιανοί μου προτιμώντες τὸν εἰρηνικὸν βίον παρά τὰς τόσας ζημίας, τὰς ὁποίας καθ' ἐκάστην λαμβάνετε ὑμεῖς αὐτοί, τὰ τέκνα σὰς καὶ τὰ κτήματά σὰς...

Λίγα χρόνια ἀργότερα, τὸ 1827, ὁ ἐπίσκοπος Κυδωνίας (Κρήτης) Ἀρτέμιος, θα προσθέσῃ κι αὐτὸς τὸ ὄνομά του στὸν κατάλογο τῶν «ἠρωικῶν» ρασοφόρων τῆς Ἐκκλησίας, κοινοποιώντας τὴν ἀκόλουθη ἐγκύκλιον, με τὴν ὁποία συνιστοῦσε στους ἐπαναστατημένους Κρητικούς -τι ἄλλο;- τὴν ὑποταγὴν στὸν «φιλάνθρωπο» Τούρκο ἄρχοντα:

Χριστιανοί, εὐρισκόμενος εἰς Γραμβούσαν, σὰς εὐχομαι. Λυπούμαι, ἀδελφοί μου, ὅτι σὰς μωραίνει ἡ τύχη, ὥστε νὰ ἐπιμένετε ἀσυλλογίστως εἰς τὸ ολέθριον φρόνημα τῆς ἀποστασίας, τὸ ὁποῖον μέλλει δυστυχῶς νὰ ἐπιφέρει καὶ τὸν τέλειον ἀφανισμόν σὰς, εἴαν δὲν μεταμεληθῆτε, ἐωσότου ἔχετε καιρὸν, καὶ ἀποστραφῆτε τὴν ὁδὸν ταύτην τῆς πλάνης σὰς. Δὲν πρέπει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ φροντίζετε, τι κάμνουν εἰς ἄλλα μέρη οἱ ἀποστάται. Σεῖς χρεωστεῖτε νὰ φροντίζετε περὶ τῆς ἰδικῆς σὰς σωτηρίας καὶ περὶ τῆς ζωῆς τῶν τέκνων σὰς.

Εντός ολίγου περιμένονται εδώ οι στόλοι της Αιγύπτου και της Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι μέλλουν να σας πολιορκήσουν, αυτοί μεν διά θαλάσσης, τα δε στρατεύματα διά ξηράς, ώστε να σάς βιάσωσι να παραδοθήτε και να χαθήτε.

Ο Μουσταφά βέης είναι φιλόανθρωπος και γνωρίζω καλώς ότι δεν θέλει το κακόν σας όθεν από χριστιανικήν αγάπην κινούμενος σας συμβουλεύω και εγώ να προλάβητε τα φρικτά δυστυχήματα, τα οποία σας περιμένουν, εάν πρότερον εκουσίως δεν καταθέσητε τα όπλα και υποταχθήτε εις τον Υψηλότατον βέην μας. Και αυτοί οι ίδιοι φυλακισμένοι καπεταναίοι με παρεκάλεσαν να σας γράψω περί τούτου και προς τούτοις να λάβητε συμπάθειαν εις τα βάσανα, τα οποία σήμερον υποφέρουν εξαιτίας σας...

Πηγές

davlos.gr | kairatos.com.gr